

DOMOLJUB.

Slovenskemu ljudstvu v poduk in zabavo.

Izhaja kot priloga „SLOVENCU“ zvečer vsak prvi in tretji četrtek meseca. Ako je ta dan praznik, izide „DOMOLJUB“ dan poprej. Cena mu je 80 kr. za celo leto. — Spisi in dopisi naj se pošiljajo: uredništvu „DOMOLJUBA“, Ljubljana, v semeniških ulicah št. 2. Naročnina in inserati pa opravištvu „DOMOLJUBA“ Stolni trg št. 6. — Naznanila se vsprejemajo in plačujejo po dogovoru.

Štev. 1.

V Ljubljani, 7. januarja 1892.

Letnik V.

Zborovanje katol. polit. društva v Ljubljani.

V nedeljo dné 3. januarja imelo je „Katoliško politično društvo“ v rokodelskem domu svoj redni občni zbor, katerega se je udeležilo nad 70 društvenikov. Precej po dovršenem občnem zboru pa je imelo društvo svoj shod, na katerem se je poleg društvenikov zbralo tudi družih somišljenikov in prijateljev društva, da so napolnili prostorno dvorano rokodelskega doma.

Občni zbor.

Prišel je občni zbor predsednik kanonik Klun, pozdravil navzoče ter omenil, da sta v veliko žalost cesarske rodbine in tudi avstrijskih narodov v kratkem umrla dva avstrijska nadvojvode Henrik in Žiga. Predsednik prosi, da tudi društveniki v znamenje sožalja vstanejo ter da se ta izjava sprejme v zapisnik današnjega zbora.

Društveni tajnik A. Kalan poroča na to, kako je deloval odbor „Katol. polit. društva“ v preteklem letu. Iz poročila za sedaj povzamemo, da je bilo društveno delovanje zelo raznovrstno, ker je bilo na vrsti mnogo volitev. Začetkom leta so se vršile državnoborske volitve; pri teh se je društvo trudilo uspešno, da je katoliški slovenski narod v naši kronovini poslal v državni zbor večinoma vrle katoliške slovenske poslance, ki so vzlasti v zadnjih zborovanjih na Dunaju pokazali, da so vredni zaupanja svojih volilcev. — Pri volitvah v mestni zastop je sicer društvo vsled nečuvvenega pritiska nasprotnikov ostalo v manjšini s svojimi kandidati, a vkljub temu nasilju se je ob isti priliki zbralo okrog društva lepo število vrlih mož, ki so s svojim glasovanjem pokazali svojo nezadovoljnost z dosedanjim mestnim gospodarstvom. In kako prav so ravnali, to je pokazalo vzlasti v zadnjem času stvarno presojevanje tega gospodarstva, ki zahteva odločno, da se popravi kot neresnično, ali pa da se zastop pokliče na odgovor — Število udov se je tudi to leto zdatno pomnožilo. Sploh vedno raste število društvenih prijateljev in somišljenikov, kar nam spričuje „Domoljub“,

ki Slovincem pojasnjuje namene „Katol. polit. društva“. Hvaležni Bogu in vrlim prijateljem smemo že danes naznaniti nepričakovano veselo vest, da se bo „Domoljuba“ tiskalo v novem letu — 7000, reci sedemtisoč iztisov. Tako ogromnega števila iztisov ni še doživel dosedaj noben slovenski časnik. To najjasneje spričuje, da se Slovenci strinjajo z nazori in nameni lista in ob enem tudi našega društva. Skrb mora biti, da odbor po poverjenikih vse te naročnike-volilce dobi tudi kot svoje redne ude. Društvo se je vsikdar trudilo pridobiti načelom katoliške vere veljavo tudi v javnem življenju; zaradi tega je moralo od ljudij brez vere mnogo trpeti. Toda „Katoliško politično društvo“ bo vedno tako delovalo, ker je prepričano, da le na podlagi krščanskih nauk je mogoče osrečiti slovensko ljudstvo, kakor sploh vso človeško družbo.

Blagajnik Anton Klein poroča, da je tudi denarno stanje društva ugodno. Želati bi bilo le, da bi vsi udje redno plačevali letnino ter jo blagajniku pošiljali ali sami ali pa po društvenih poverjenikih. Letnina znaša na leto 1 gld., kdor ima naročen „Domoljub“, plačuje le 20 kr. — Pri posameznih nasvetih oglasi se predsednik kanonik Klun ter med glasnimi živio-klici omenja, da je bil v tem letu prvi društveni podpredsednik Oton Detela od cesarja imenovan za deželnega glavarja. Stem je bilo poslavljen tudi kat. polit. društvo, ker se je ravno novi deželni glavar za društvo pridobil neminljivih zaslug. Zato predlaga predsednik, da se deželni glavar kranjski g. Oton Detela izvoli kot prvi častni član katoliško-političnega društva. Temu predlogu vsi navzoči udje pritrdijo z živahnim odobravanjem.

Ker so nekateri dosednji odborniki naznanili, da zaradi raznih službenih poslov ne vsprejmejo več volitve v odbor, bili so soglasno izvoljeni gg.: dr. Vinko Gregorič, And. Kalan, Karol Klun, Ivan Peterca, K. Polak, Fr. Povše, Lud. Ravnikar, dr. Ivan Šušteršič, Ign. Žitnik, vsi bivajoči v Ljubljani in g. Ant Belec iz Št. Vida nad Ljubljano. — Kot namestnika sta bila

izvoljena gospoda dr. Ivan Janežič in Fr. Peterca. — Za pregledovalca računov sta bila zopet za letos določena gospoda L. Gestrin in Jos. Pichler.

Društveni shod.

Zelo zanimiv je bil tudi društveni shod. Poročal je namreč državni poslanec kanonik Klun o sedanjih političnih razmerah v naši državi, vzlasti v državnem zboru. Pojasnjeval je delovanje slovenskih poslancev na Dunaju točno in prepričevalno; vsakdo je moral razvideti, da slovenski poslanci niso smeli drugače ravnati, kakor so ravnali, sicer bi bili svojemu narodu le škodovali. Najbujša napaka bi bila, ko bi se bili pridružili Mladočehom, kar se je pokazalo vzlasti pri obžalovanju vrednem govoru češkega poslanca Grégra. Jugoslovanske zveze tudi niso mogli osnovati, ker bi se za tako nezatno zvezo nikdo ne zmenil. Državni poslanci slovenski so bili zmerni, kadar so spoznali to kot koristno, a so o pravem trenutku tudi z vso odločnostjo branili pravice in koristi slovenskega ljudstva. — Ta govor je trajal celo uro, zaradi njegove poučne zanimivosti so ga navzoči pazljivo poslušali do konca.

Dr. Gregorič je po točni utemeljitvi predlagal naslednjo soglasno sprejeto resolucijo:

„Na shodu dne 3. januarja t. l. zbrani udje „Katoliško-političnega društva“ v Ljubljani izrekajo s tem svojo zahvalo slovenskim državnim poslancem ter popolno zupanje za njih možato in odločno postopanje v državnih zbornici. — Ob enem pa odločno obsojajo nazore, katere je mladočeški državni poslanec dr. Grégr izjavil v

svojem zadnjem govoru, sosebno ker je našel ta govor tož pritrjevalni odmev v radikalnih slovenskih krogih.“

Ko je še dr. Šušteršič prav krepko priporočal to resolucijo, bila je soglasno sprejeta.

O novi trgovinski in carinski pogodbi govoril je zelo poučno in zanimivo državni poslanec vodja Povše. Omenjal je, da se bodo spremenile marsikatero trgovinske razmere vsled novih pogodb. Pojasnil je s številkami, koliko se v naši državi izvaža in uvaža žita, živine, lesa, vina, obrtnih izdelkov itd. Po tej primeri je bilo spoznati, da po novih pogodbah, razven pri vinu, Slovenci ne bomo na škodi. Za živino, žito in les se bodo razmere zboljšale, ker bo kupčija bolj živahna in ker bo tudi cena bolj stalna, ne pa spremenljiva od semnja do semnja, kakor je bilo dosedaj, kar je bilo kupčiji v veliko škodo.

Iz tega govora bomo pozneje še več povzeli, tu sedaj le omenimo, da so bili vsi navzoči govorniku prav hvaležni za to času in razmeram primerno in poučno poročilo.

Zborovanje se je vršilo od 4. do 7. ure. Pričalo je po obilni udeležbi, po zanimivih, soglasno odobranih poročilih, po složni volitvi, da „Katoliško-politično društvo“ prav krepko napreduje ter hoče z vedno večjim vspehom delovati v duševni in gmotni prospah slovenskega naroda.

Podlaga našemu društvu je tako obširna, da vsak Slovenec najde na tej podlagi dovolj polja za svoje delovanje, bodisi v verskem, narodnem ali gospodarstvenem oziru.

Zato je želeli, da se Slovenci prave volje vedno tesneje oklepajo našega društva ali enakih katoliško-političnih društev. Dela je za vsakega dovolj, torej: Kdor zna bolje, široko mu polje!

Listek.

G. † M. † B. †

I.

Na praznik sv. treh Kraljev stopil je v hišo bogate vdove Zaleske v Dobovju občinski sluga, ter želel vdovi in njeni hčerki mnogo sreče. Vzel je v roko kos krede, ter zapisal razločno na hišna vrata znamenja svetih treh Kraljev: G. † M. † B. †.

„Še jedenkrat,“ pravi sluga, „želim vam, draga mati, vsega najboljšega; zdravja in obilno blagoslova božjega, vaši Marijanici pa poleg tega še čvrstega in bogatega ženina. Vsaj se že tako govori po celi vasi, da imajo v Zalesju zelo bogato nevesto. In ljudje imajo prav. Trdno posestvo, brez dolga, denar na posojilu in za vse to lepa jedinica pri hiši, to se pač ne dobi v vsakem kotu.“

„Pojdite se soliti!“ zavrne ga gospodinja, „vi ste vedno stari klepetoč. Pridite jutri, nekaj moke in malo zabele seveda zaslužite, ker ste nam tako lepo narisali znamenje sv. treh Kraljev na vrata.“

„Bog Vam stotéro povrni, draga mamica, toda ...“

„No, kaj še hočete?“

„Vsaj veste, mamica, Josip Roncev je vrl dečko, kaj ne res, Marijanica?“

Sluga pri teh besedah pogleda na hčerko, ki je seveda zarudela.

„Iz tega ne bo nič,“ nadaljevala je hišna mati; dekle se zdaj še ne bode možilo. Sploh je pa mladi Roncev še dečak in naše posestvo potrebuje razumnega in dozorelega gospodarja.“

„To nič ne dé,“ ugovarja sluga, „vkljub svoji mladosti je Roncev vrl mladenič, razumen za vsako delo; poleg tega ga ima pa tudi Vaša hčerka zelo rada.“

„In ako bi ga imela tudi rajše nego sebe, jaz mu je ne bom dala, ako najdem za-njo primernejšega ženina,“ pristavi mati z odločno besedo.

Marijana je stala pri mizi kakor priklenjena in ni črhnila nobene besede. Sluga, ki je pogledal dekleta, popraskal se je za ušesi ter rekel:

„Kako to, mati, da se tako branite? Povejte mi vendar, kaj vam ni po godu pri Roncovem? Ali vam ni dovolj denarja?“

„Pustimo,“ pravi gospodinja, „Marijana je še premлада za možitev in pri tem ostanem.“

„Ali je to Vaša zadnja beseda?“

„Zadnja!“

sedaj možje, ki čutijo in trpijo z ljudstvom. Kazen za „liberalne“ grehe se pa ne more popolnoma odpraviti. Bodi še pristavljeno, da je danes načelnik „krajnošolskemu совету“ č. g. Geršak, župnik v Podčetrtku. A to seveda ni vseč „liberalcem“, ker oni bi duhovnike potopili v

žlici vode, ako bi le mogli. Za nauk pa naj velja sledeča opombica: Pri vsakej volitvi, torej tudi pri volitvah v občinsko zastopništvo in v krajnošolski svet naj vsaki davkoplačevalec vselej glasuje jedino le za take možje, kateri so pridni katoličani in ob enem zavedni Slovenci.

Gospodarske in obrtnijske stvari.

O pašnikih na Gorenjskem.

(Govor poslanca Fr. Povše-ta v drž. zboru dne 7. decembra 1891.)

I.

Preidem na gozdarsko postavo in iz nje izvirajoče slabe nasledke. Naravnost hočem izjaviti se, da mi ta postava nič kaj ne ugaja, ker ima to pomanjkljivost, da velja za vse kronovine obširne naše države, ki imajo pač jako različne gozdne razmere. Navajam v zgled le gozdarsko gospodarstvo n. pr. na Češkem in ono v planinskih deželah, ki je od prvega povsem različno. Nadalje se pa izrekam proti tej postavi kar naravnost, tudi če mi bodo gozdarski krogi očitali enostranost, da gozdna postava varuje le gozd, pozablja ter zanemarja koristi poljedelstva in osobito v planinskih deželah toliko važnost živinoreje. In vender je poljedelstvo, akoravno visoko cenim osobito za mojo domovino prevažno gozdarstvo, ker v naši deželi celih 44 odstotkov površja pripada gozdu, še večje važnosti, ker ono mora prirediti ali ohraniti, jaz rabim z namenom besedo „ohraniti“ kmetško ljudstvo, kojega ohranitev je državna korist, ker krepki kmetški stan je bil in ostane še vedno najtrdnjša podlaga državnemu redu, osobito pa v današnjih vedno bolj zmedenih socijalnih raz-

dane volje. Razkladal je svatom na dolgo in široko zgodovino te svatbe.

„Saj sem pravil: Ako je bil čevljar, Marijanica dobi čevljarja, ako je bil pa čevljar, dobi pa viteza na konju. In dobila ga je vrlega junaka, današnjega ženina in mladega gospodarja v Zalesju. Ženina in nevesto Bog poživi ter jima dodéli obilno svojega blagoslova!“

Tako je sluga končal svojo zdravico.

In bila sta res srečna v Zalesju, vsaj pošteni, krepčni ženini in neveste so navadno srečni in zadovoljni v zakonu. Ni je namreč boljše priprave za zakon, kakor verno in brezmadežno življenje.

Stara Zaleska je vedno bolj lezla v tla in to ni bilo napačno zanjo, ker je imela toliko posla z malimi, ljubeznivimi otroci, ki so ji najraje uhajali na tla. — Stari občinski sluga pa je odložil svojo službo, lesena noga mu je delala preveč preglavice; vzel je nanjo „patent“ za beračenje toda le bolj za kvaterne čase, sicer pa je vedno brskal okoli Zalesja, kjer je imel stanovanje in kjer so ga večinoma tudi oskrbovali s hrano in obleko. Mlada gospodinja v Zalesju namreč ni pozabila na svojega nekdanjega zagovornika, ki ji je vzlasti zaželeno razložil podobo čevlja, ki ga je vlila na sv. treh Kraljev dan.

merah. Pa ta stan daje državi poleg raznovrstnih davkov v denarjih tudi največji izdatnejši krvni davek. Kaj pomagajo postave, katere se kujejo v namen prospeha ali rešitve kmetškega stanu, ako se pa kmetškemu stanu odtegne podlaga obstanka. In kdo bi mogel pač tajiti, da je prav živinoreja in za njo prepotrebna paša za naše planinske dežele in ondodne kmetovalce edino sredstvo, da se kmetije pošteno morejo obdržati. Ali naj kmet skuša vzdržavati se s pridelovanjem žita, ali naj čaka na prihodke iz novega gozda? Rad priznavam, da morajo biti nagibi gozdarjev dobri, a to je gotovo, da pri tem mora sedanji rod in še oni za njim sledeči propasti v siromaštvo. Prav zato so določbe § 2. in 10. gozdarske postave tako trde za poljedelca, ker vidi se, da na ljubo gozdu se mora sedanje poljedelstvo žrtvovati.

Po Gorenjskem moje domovine slišijo se jako bridke pritožbe, da se jim paša omejuje, s tem pa da se jim obtežuje živinoreja, njih edina, najizdatnejša zaslomba. Neovrgljiva resnica je, da je blagostanje gorenjskih kmetovalcev najbolj odvisno od proste in izdatne paše, ker le ta dovoljuje gospodarjem, da vzdržujejo večje število živine. Prav tako je resnica, da bode ondodno blagostanje vedno hujše propadalo, kolikor bolj se jim bode omejevala paša. To čutijo še sedaj kmetovalci jako bridko in ne bojim se, da bi me kdo hotel zavrtniti. Če izrečem trditve, da so ondodni kmetški gospodarji zelo vznemirjeni za prihodnost živinoreje, ki se je s pomočjo državnih podpor tako vrlo po plemenu zboljšala. Izrekam naravnost, da gorenjski kmetovalec ne pozna za svoje blagostanje, oziroma bolje za svoj obstanek hujšega udarca in večje nesreče, kakor je omejitev paše. Jaz nimam navade pretiravati, a toliko je neovrgljiva resnica, da se po dognani, in sicer postavnim potom izvršeni odkupni vredbi gozdnih servitut in regulaciji ali vredbi pašniških razmer gorenjske gospodarske razmere poslabšale, in če tudi ni še viden slab nasledek, je temu uzrok, da tam živi in deluje neumorno marljiv, skrben ter varčen kmetški stan.

Poprašati bi me utegnil ta ali drugi, v čem pa je toliko zlo za gorenjskega kmetovalca? Povedal bodem v kratkih stavkih:

§ 10. gozdne postave je, ki dopušča čezmerno omejitev paše in dovoljuje gozdnemu lastniku, da prav one dele gozde, ki imajo najboljšo in najobilnejšo pašo, izločuje in proglašja kot varstva potrebne, da se ondi zopet zaredi gozd, in to dela krivico gorenjskim kmetom. Ako temu še dostavljam, da je kmetom skoro nemogoče zabraniti, da ne bi njihova živina zahajala v popolnoma od-

prte, pa paši prepovedane oddelke, kar pa ima velike posledice, kajti nastavljeni gozdni čuvaji hipoma zasačijo živali, kar se potem smatra kot gozdni prestop ter se ostro kaznuje — naj navajam, da nekateri gospodarji po 50, 80 in več goldinarjev kazni morajo plačati — razvidno in jasno je, koliko morajo kmetovalci trpeti.

In ali ni način, kako se te obsodbe vršé, jako trd, ker zadošča, da gozdarski čuvaj naznani ali ovadi kmeta politiški gosposki, ki ga na podlagi te ovadbe obsodi, ne da bi imel priliko vsaj glédé škode oziroma visokosti kazni braniti se, ko je vendar več kakor gotovo, da one škode pogostoma divjačina, ne pa kmetova goveda prouzročuje! In prav ta določba v gozdni postavi je, ki kaj jasno kaže, kako skrbi le za lastnika gozda. V vseh pravnih zadevah velja načelo „audiatur et altera pars“, to je, zasliši naj se tudi nasprotna, oziroma obdolžena stranka, in tako bi morala tudi tu biti vravnana sodba zaradi pašniških pregreškov. Pač pa mi poljedelci nimamo take brambe in zavetja, ako nam v naših nasadih, sadnih vrtovih, lovskega lastnika divjačina še toliko škode stori. Dolgo pot dokazovanja moramo storiti, pravi križev pot moramo prehoditi, dokler kaj dokažemo in dosežemo. (Konec prih.)

Plače delavcev v Idriji.

(Iz govora državnega poslanca dr. Ferjančiča.)

I.

Ze 1. 1880 so knez Windischgrätz in tovariši interpelovali gospoda poljedelskega ministra zaradi delavskih plač in naglašali, kolike krivice se v tem oziru godé rudarjem.

V tej interpelaciji je bil mej drugim povedano: „Plače so tako nizke, da rudarji na koncu mesečnega računa večkrat dobé v gotovini le pol krajcarja ali pa še dolžniki ostanejo, če se jim odšteje znesek za žito, katero dobivajo iz cesarskih skladišč.“ Poljedelski minister je nato le kratko odgovoril ter stvar tako opisal, kakor da bi plače ne bile tako nizke. Reklo se je, da stalni delavec zasluži na leto v denarju in denarni vrednosti 212 gld., kar bi zneslo po 70 kr. na dan, nestalni delavec pa 136 gld. na leto, kar bi bilo po 45 kr. na dan; toda te povprečne številke ne izražajo prave podobe plač.

Višje plače na eni strani zahtevajo nižje plače na drugi, in če hočemo stvar prav presoditi, moramo si jo bolje ogledati. Omenim takoj, da so bile po tej interpelaciji 1. 1880, a ne vsled nje 1. 1886 plače vravnane in sploh zvišane. In o teh zvišanih plačah hočem govoriti.

Plače so razdeljene po raznih vrstah delavcev. Delavci v jamah imajo drugačne plače kakor v topilnicah (plavžih,) in ti zopet drugačne kakor pri strojih in taki, kateri, imajo kaj tehniškega znanja, imajo zopet boljše plače kakor drugi. In tudi delavci v jamah imajo različne plače, in sicer za osemurno delo na dan po 56 kr., in nižje do 24 kr.; za deseturno delo se prišteje še četrtnina teh plač.

Da pa ne bodem našteval brezkončne vrste razno-terih plač, hočem le to navesti, kako je plačana jedna vrsta delavcev v jamah, katerih pa je največ. Ti so ko-

pači, jamski zidarji in tesarji. Ti služijo za osemurno delo po 48 kr., spravljachi (Förderer) po 44 kr. in potiskachi vozkov (Hundstösser) po 40 kr. Te vrste delavcev je največ pri rudniku, ker od 900 delavcev je teh 644. Plače teh delavcev torej dajo pravo podobo delalskih razmer.

Plače po 48, 44 in 30 kr., gotovo niso primerne in zadostne, četudi prištejemo še vse priboljške, katere imajo delavci od cesarskega zaklada. Omenim takoj, da stalni delavci, in samo ti, dobivajo žito in drva po mnogo nižjih cenah; tudi imajo oženjeni delavci, ki imajo najmanj po štiri otroke, stanovanja v cesarskih hišah. Mimogrede pa omenim, da ta določba ni koristna za delavce, da namreč le taki delavci dobé stanovanja v cesarskih hišah, ki imajo po štiri otroke. Priboljšek je tudi, da se skrbi za starostne delavce in da so tudi ob bolezni s potrebnim preskrbljeni. Navzlic temu pa plače niso zadostne. Delavec zasluži po 12, 11 ali 10 gld. na mesec; od tega pa se odračunuje znesek za žito, drva in stanovanje. Stanarina je sicer nizka in znaša le 12 do 18 gld., na leto. Dalje se odtegnejo stroški za svečavo v jami, za bratovske blaginice po tri odstotke; delavec si mora tudi razstrelivo sam preskrbeti.

Druzihih odbitkov se v trenutku ne spomnim. Jasno je torej, da delavec koncem meseca dobi komaj nekaj goldinarjev. Tako pa so plačani le stalni delavci.

Poleg teh so pa še drugi, takozvani začasni delavci, ki so mnogo na slabšem; teh je okolu poltretje sto pri rudniku in nimajo pravice do cenejšega žita, kurjave in stanovanja. Vse svoje potrebe morajo kupiti na trgu po navadni tržni ceni, plačevati morajo stanovanje in do starostne podpore nimajo nobene pravice; vendar pa morajo delati za plačo, kakor sem omenil. Pa ne mislite, da so ti delavci mladi ljudje, ki imajo svojo hrano in stanovanje pri stariših; to so tudi oženjeni, samostojni ljudje, in meni se zdi krivično, da ti nimajo pravice do onih priboljškov. Stalni kakor tudi začasni delavci pa trpé mnogo škode, ker ne delajo za dnevno plačo, ampak po pogodbi. Takega dela po pogodbi pa se delavci bojé, kakor je pokazal lanski delavski shod na Dunaju. In res je, da je tudi v Idriji tako delo najžalostnejše. To delo se tako določi, da se delavcu izroči za določeno plačo gotova mera zemlje ali kamenja 1 meter v daljavo, 2 metra v širjavo in 2 metra v višavo. Odvisno je od tega, kakšna je zemlja. Če je dobra, mečka, more delavec lahko naprej, če je trda, gre delo počasi.

Sicer je določeno, da se mora pri tem delu vestno postopati, kamenje preiskati in pogodbo do ločiti primerno delavčevi moči, da si z zadostno pridnostjo zasluži normalno plačilo, vrh tega naj velja načelo, da si delavec večjo pridnostjo in spretnostjo more več zaslužiti. Ta določba je v navodilu.

Ali redno se zgodi, da delavci ne zaslužijo normalne plače in se jim tudi ne zboljša. Če pa se zgodi, da bi delavec prekoračil normalni zaslužek, pa se mu — tako se mi je zatrjevalo — zniža na normalno plačo. Koliko krivice se v tem oziru godé, za to imam dokaze iz 1. 1890.

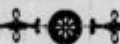
(Konec prih.)

Kaj je novega po svetu?

Poslovalo se je od nas leto 1891. Kot katoličani in Slovenci se ne jokamo za njim. Prineslo nam je več žalostnega, kakor pa veselega. Pa tudi v novem letu nimamo pričakovati mnogo boljšega, ker časi poskušnje niso še minuli za nas. Toda to nas ne straši. Verni katoličan ne vklanja previdnosti božji; on vé, da je boj človekovo življenje na svetu in da miru in počitka dobimo še-le v večnosti. Zato pričenjamo novo leto srčni v zaupanju na Boga. Naš namen je vestno spolnjevati svoje dolžnosti, skrb za vse drugo pa mirno prepustimo Bogu.

V *Avstriji* smo dobili novega ministra grofa Kuenburga; nemški liberalci so hoteli imeti svojega ministra, kakor ga imajo Čehi in Poljaki. To imenovanje bo seveda le v škodo katoličanom in Slovanom, vendar pravijo listi, da se razmere vsled tega ne bodo bistveno spremenile. No, pa saj mnogo slabše ne more biti, kakor je že sedaj. — Na *Ogrskem* imajo nove volitve v državni zbor; vlada si hoče pridobiti bolj močno večino in zato vabi volilce na volišče sredi zime. — Na *Francoskem* je umrl slaven škof Frepel. Bil je pobožen in učen mož ter izvrsten govornik. Celo brezverski listi so pohvalno omenjali, kako vnet francoski domoljub da je bil pokojni škof. V francoski zbornici je umrl škof porabil vsako priliko, da je branil pravice katoliške cerkve. — Ubožni očetje v Parizu bodo potrebovali l. 1892 za reveže več kakor 44 milijonov frankov (okoli 20 mil. naših gold.)

Pred 20 leti so potrebovali le 10 milijonov, vkljub temu, da sedaj reveže slabše oskrbujejo, kakor so jih pred 20 leti. To vse zato, ker so pregnali redovnike in redovnice iz dobredelnih zavodov. Pa tudi po drugih mestih silno rastejo stroški za reveže. Ni čuda. V Marselju n. pr. je usmiljenka oskrbovala neki tak zavod za 200 gl. na leto; sedanjemu svetnemu oskrbniku plačujejo nad 5000 gl. Tako se seveda morajo množiti stroški. — Na *Nemškem* je zadnji čas vlada nekaj prijaznejša Slovanom. V poljskih ljudskih šolah se podučuje krščanski nauk v poljskem jeziku, kar je poprej Bismark prepovedal. Tudi ne bodo več kupovali poljskih posestev ter nanje naseljevali Nemcev, da bi tako sčasoma ponemčili Poljake. Tudi lužiškim Srbom je pruska vlada dovolila domačo ljudsko šolo. To sicer ni nič posebnega, ker je jedino pravično, a nenavadno je bilo doslej v Nemčiji. Od pruskih Nemcev bi se smeli učiti tudi avstrijski Nemci. Za kar se v Avstriji koroški Slovenci trudijo brez vspeha že 43 let, to je dovolila nemška vlada pruskim Slovanom. — *Ruska* vlada misli v ljudskih šolah vpeljati rokodelski poduk. Šolam po mestih bodo povsod pridejane rokodelnice za krojače, ključarje, čevljarje itd. To je gotovo pametna naredba, morda še boljša, kakor sedaj navadna telovadba. — *Bolgari* so na sobranju prejšnjemu svojemu knezu Aleksandru zaradi njegovih zaslug naklonili zdatno pokojnino 25 tisoč goldinarjev na leto.

„Tako pa z Bogom“, pravi sluga, „Bog usliši v novem letu vse vaše prošnje, posebno pa še Marijanici njene iskrene želje!“

In stari sluga je odšel iz Zalesja.

Mati in hči pa ste se zopet vsedli k mizi. Nobena ni besedice spregovorila; obe ste bili zamišljeni in tihi. Le ura je tikala na steni in kazala, da tudi na treh Kraljev dan — čas beži! —

II.

Na večer sv. treh Kraljev zbrale so se pri vaškem velmožu dekleta iz vasi, da bi po stari navadi topile svince in pozvedovale, kaj jih čaka v novem letu.

Na ognjišču plapolal je ogenj in rudeč plamen je razsvtljeval polnolične obraze; deklice pa so gledale v plamen, ki je oblizoval kotliček napolnjen s svincem.

Ko je bil svinec popolno raztopljen, postavile so kotliček na ognjišče, kjer je bila že lepa posoda s čisto vodo.

Najmlajša je pričenjala z litjem. Ta pot je bila najmlajša Marijanica z Zalesja. Ta urno stopi h kotliču, zajame z žlico svinca ter ga vrže v hladno vodo. Kmalu seže v vodo in kaže družicam svinčeno podobo. — Komaj so jo dekleta zagledala, že so klicale:

„Čevelj! Čevelj! Ti boš dobila čevljarja! Ha, ha ha!“

In glasen smeh se je razlegal po hiši. Marijanica pa je z nemim smehljajem stala ter nepremakljivo ogledovala podobo iz svinca, ki je res imela obliko čevlja.

Za njo poskušale so tudi druge deklice svojo srečo in vsaki je podoba naznanjala, kaj jo čaka v prihodnosti. Vendar tako lepo se ni naredila nobena podoba, kakor Marijanici čevljiček in dekleta so govorile samo o tem čevljičku. Poleg tega se je še pripetilo, da je Marijanica srečala starega čevljarja Hladnika, ko je šla na sveti večer k polnočnici. To so dekleta zopet razlagala, da tudi to pomeni za Marijanico — čevljarja.

Kmalu je za Marijanin čevljiček zvedela cela vas, tudi stari občinski sluga, ki je noč in dan premišljeval, kaj bi to pomenilo.

V nedeljo potem pa je pred cerkvijo svojim sosedom to stvar pojasnjeval rekoč: „Ako je bil to čevljiček, dobila bo Marijanica čevljarja, zato ker čevljarji delajo majhne, tesne čevlje in so krivi toliko kurjih očes na nogah. Ako je bil pa čevelj velik, kdo zna, kaj to pomeni?“

Meni se zdi, da bo prišel kak vitez na konju z visokimi čevlji po nevesto v Zalesje. Kdo vé, kaj je še temu dekletu prisojeno.“

Tako je modroval stari občinski sluga, sosedge pa so se mu smejali, in ker so vedeli, da le zato sluga toliko

Kaj je novega po Slovenskem?

Štajarsko. Svetli cesar so za šolo pri sv. Martinu na Pohorju podarili iz lastnega premoženja 100 gld. podpore. — V Gradcu so šolo za slepce razširili tako, da bodo zanaprej tisti otroci, ki so tam dovršili za življenje jim potrebne nauke ter ne morejo najti primerne dela in zaslužka med svetom; takim izšolancem bo se v prihodnje ponujala priložnost do zaslužka in kruha tudi v imenovanej šoli. V zavod seveda sprejemajo tudi otroke slovenske. — Nekdo od Save je masno pečenko vrgel med „liberalne“ časnikarje. Nemško-liberalni časnik „Tagespott“ v Gradcu je namreč dobil dopis, v katerem se bere „liberalnim“ dušicam prijetna novica, rekši, da je v Sevnici umrla neka gospa. Bolnica bila je vere protestantske, pa da je želela postati katoličanka. Vsled tega je svojo hčerko poslala po tamošnjega župnika, ali gospod niso hoteli priti k bolnej gospe ter je sirota umrla brez duhovne tolažbe. Vprašaj: Koliko je na prigodbi resnice? Odgovor: Toliko, da je hči sedem ur po smrti svoje matere prišla k župniku vprašat zavoljo pogreba. Obrekovani gospod župnik Šibal so na podlagi postave prisilili, da je imenovani časnik moral preklicati neresnico. Vsakemu drugemu listu pa, ki je laž svojim bralcem seveda kot zlato resnico dalje razlaševal, pšč niso mogli sape zapreti. — Na Teharji so se po dolgotrajni bolezni v boljšo domovino preselili č. g. župnik Tomaž Jéretin. Dné 17. decembra je pokojniku „zadnjo pot posodilo“ okoli 35 duhovnih bratov in množina drugega ljudstva. Nagrobnico govorili in spreved vodili so mil. gosp. opat Ogradi iz sosednjega Celja. Sedanji pokojnik so luč sveta zagledali v Celji dné 18. decembra 1811, bili so torej na

svetu ravno 80 let, če odšteješ le nekoliko uric. Duhovnik postali so dné 4. avgusta 1835, potem službovali po krajih: Pišce, sv. Štefan, Sv. Frančišek pri Gornjigradu, Vojnik, Bizeljsko, Rajhenburg, Teharje, župnikovali so 1850 do 1870 na Frankolovem in potem do smrti na Teharji. Blagej duši svetila večna luč! — V Podčetrtku so postavili novo šolsko poslopje, kakor se to rado godi, z dolgor. Nekoliko od svojega deleža je trg že poravnal, ali večina občina Jamenje se plačilu brani in pritožuje do najvišjih oblastev. Ob času namreč, ko so sklenili zidati novo šolo, je v krajnošolskem совету zvonil slovenskemu kmetu neprijazni nemškoliberalni zvon, katerega pa morajo, četudi zoper svojo voljo, poslušati davkoplačevalci. Zavoljo tega je pač najlepše, ako se v šolskih zadevah povsod „krajnošolski совет“ sporazume z „občinskim odborom“ ter se oba v prijateljski slogi medsebojno podpirata in blagor ljudstva po možnosti povspesujeta. A za to morajo skrbeti in lahko skrbijo davkoplačevalci sami. Priložnost se jim ponuja ob času volitev v občinsko zastopništvo. Izvoljeni občinski zastopniki imajo namreč pravico in dolžnost izbirati ude za „krajnošolski совет“, in to je krajevna oblast šolska. Kar udje krajnošolskega sveta sklenejo gledé domače šole, to dobi postavno veljavo. In če so udje krajnošolske oblasti vsaj po večini „liberalci“, bodo tudi njihovi sklepi sklepani po „liberalnej“ šegi. Skušaja pa že dovolj jasno spričuje, da so verskovnemarni ali kristijanstvu celó sovražni „liberalci“ in pa nemškutarji slabi zastopniki ljudstva. O tej resnici so se na lastne oči prepričali davkoplačevalci tudi v Podčetrtku. Pri novih volitvah so vkrenili tako, da so v „krajnošolskem совету“

gori za Zalesnikovo hčer, ker ondi dobi največ moke in zabele, so mu nagajali, rekoč: „Čevljarček je bil, čevljarček! Čevljarček bo dober, čevljarček!“

III.

Dve leti ste minuli v Zalesju in marsikaj se je ondi spremenilo. Josip Roncev je bil že dve leti pri vojakihi konjikihi in nobenkrat ga še ni bilo domov. Stari občinski sluga si je zlomil nogo in ker so mu jo v mestu slabo zravnavali, bil je zelo šepast. Prihajal je pa vkljub temu še vedno na Zalesje in prinašal Marijanici poročila o Roncevem vojaku.

Nekega dne prihitel je sluga, kar je le mogel na Zalesje z nenavadno novico.

„Vojaki so prišli v Dobovje peš in na konjih, vaje imajo v okolici. Vrli mladeniči so. Pravijo, da je tudi Roncev Josip med njimi.“

Sluga ni še vsega povedal, ko se začuje zunaj hiše peketanje konjskih podkev in vse hiti gledat vojake-konjike, ki jašejo mimo Zalesja. Eden med njimi se posebno radovedno ozira proti Zalesju, bil je — Roncev Josip. Stari sluga ga je takoj spoznal, še prej seveda mlada Zalesnikova. — Mati Zalesnikova ga je vabila, naj se nekoliko pomudi, a namignil je, da mora naprej!

„Drugi pot!“ zakliče, ko njegov konj skoči mimo Zalesja.

Kedo bi popisal radost starega sluga? Skakal je od veselja in kedo vé kaj bi se bilo zgodilo, ko bi ga lesena noga ne bila krotila. „Saj sem rekel,“ kričal je, „saj sem pravil, da bo prišel vitez na konju z visokimi škornji po našo Marijanico. Vidite, sedaj je res. Ali ste ga videli?“ Tako je gual stari sluga nepretegoma, ko se je isti dan skozi vas vračal iz Zalesja domov.

In še po noči se mu je sanjalo, da je le on prav razlagal znamenje čevlja, katero je videla Marijanica na sv. treh Kraljev dan, ko so vaška dekleta po starodavni navadi vlivala svinec in iz vlitih podob lahkoverno sklepala na svojo prihodnost. Seveda te podobe se večinoma tako razlagajo, kakor bolje kaže dekletom. To nam jasno spričuje občinski sluga z Zalesja.

IV.

Bil je zopet praznik sv. treh Kraljev. A to leto ni več stari sluga v Zalesju zarisal grba treh Kraljev na hišna vrata. To je storil mladi gospodar na Zalesju Roncev Josip, ki se je vrnil od vojakov ter se preselil iz vasi v Zalesje. Ker je bila mati s postavnim mladeničem zadovoljna, Marijanici ni bilo več treba na sv. treh Kraljev dan pozvedovati po svojem ženinu. Pred pustom je bila poroka.

Na svatbi je bil seveda pričujoč tudi stari sluga, ki je bival večinoma na Zalesju. Bil je ta dan posebno ži-

(Kje je največ žensk v Avstriji?) Pri poslednjem ljudskem štetju se je pokazalo, da je po deželah, zastopanih v državnem zboru, pol milijona več žensk, nego moških. Leta 1869 brojil je ta naraščaj 589.455 žensk, leta 1880 samo 504.770 žensk, koncem minolega leta pa zopet 517.155 žensk. Primerno je najmanj žensk v Istri, kjer je razmerje žensk in moških 923 : 1000, največ pa na — Kranjskem, kjer je razmerje žensk in moških 1096 : 1000.

(Pazite na otroke.) Z Dobrove pri Ljubljani se nam piše: Dne 25. m. m. se je dogodila grozna nesreča. Vdova Zavašnikova iz Grabna na Dobrovi številka 47 je šla zjuraj k sveti maši gori v Brezje in pustila doma deklo, da pazi na otroke, polpeto leto staro Ivanko in dve leti mlajšega njenega brata. Predno pa se je mati vrnila, očula je tudi dekla na Dobravo k sv. maši ter pustila otroke sama doma. Našla sta žveplenke ter se igrala z njimi. Uname se obleka deklici, ki zbeži iz hiše, teče po cesti proti Brezju ter se par sto korakov od hiše vsa opečena zgrudi na tla. Njen stari oče pobral jo je mrtivo. Žalosten Božič za mater, a vesel za otroke! — Dne 19. dec. opoldne je bila bližnja vas Hruševo v veliki nevarnosti. Tikoma pod vasjo ste dve sušilnici, v katerih jedni je neki vaščan kuhel brinjevec. Ko je vlival v kotel prvo prekuho, unela se mu je s tako silo, da se je užgala ta sušilnica, kakor tudi druga poleg nje stoječa. Ogenj je bil silen, ker je bilo tu spravljeno veliko suhih butarie. Sreča je bila velika za vas, da je burja plamen odganjala na nasprotno stran. Hvala Bogu, da ni bilo druge nesreče!

(Zvita kakor kozji rog.) Nedavno je prišla v Pragi k nekemu urarju stara ženska ter naročila urarju, naj pošlje župniku bližnje cerkve žepno uro, ker si jo želi kupiti. Urar pošlje z žensko svojega pomočnika ter mu izroči zlato uro. Ko prideta v župnikovo stanovanje, reče ženska v prvi sobi pomočniku, naj njej da uro, ter naj tukaj počaka, med tem ko ona župniku uro pokaže. — Čez nekaj časa vrne se ženska iz sobe ter rer reče pomočniku, naj stopi v sobo k župniku, kateri mu želi uro izplačati. — Župnik ga prijazno vsprašuje, veli mu, sesti se ter ga po kratkem vvodu začne svariti in opominjati da naj bo materi pokoren ter naj ne sili v zakon z malovredno nevesto, ki materi ni po godu, ki bi tudi njega onesrečila. — Urarski pomočnik se začetkoma čudi, kaj vse to pomeni, naposled, ko je župnik že mnogo povedal, vendar tudi on reče, da mora tu biti kaka pomota, ker on se ne misli še ženiti, in tudi ni prišel zaradi tega k župniku; on je prišel le zato, da mu župnik izplača denar za izročeno uro. Sedaj pa začne župnik debelo gledati, a kmalu spoznata, da ju je zvita stara sleparica speljala na led. Hitela sta ven za njo, a v tem je ona bila že kdo vé kje.

(Tržna cena v Mariboru.) Pšenica 8 gld. 10 kr. do 8 gld. 50 kr., rž 6 gld. 80 kr., ječmen 4 gld. 70 kr., oves 3 gld. 10 kr., kuruza 5 gld. 30 kr., proso 4 gld. 80 kr. do 5 gld. 20 kr., hajdina 5 gld. 10 kr., fižol 7 gld. do 8 gld. 20 kr., vse po hektolitru; liter mleka svežega 10 kr., posnetega 8 kr., vrhnja (sladkega) ali smetane 24 do 32 kr., kislega 26 do 32 kr., kilo masla 90 kr., masti 68 kr., slanina (špeha) sveže 52 kr., poveljene 70 kr., suhih sljiv 32 kr., jeden puran 1 gld. 50 kr. do 2 gld.

50 kr., goska 1 gld. 40 kr. do 3 gld. 40 kr., kopun 1 gld. 50 kr. do 3 gld., 50 kr., raca 75 kr. do 1 gld.; kilo jabolk ali brusnic 6 kr. do 12 kr., 8 orehov za 1 kr.; jajce 3 kr.

Listnica urednikova.

Vsem prijateljem in naročnikom: *Veselo novo leto!* — Gg. dopisnike prosimo potrpljenja.

Listnica upravnštva.

Za mnoga ob naročevanju izražena voščila, kakor tudi za prižnalne in osrčevalne besede izrekamo tu najpriširnejšo zahvalo. Bog blagoslovi naš skupni trud! — Prav zadnje dni nam je došlo toliko naročil, da nam ni mogoče takoj postreči na vse strani. Zato prosimo blagovoljnega potrpljenja. — Kdor lista ne mara, naj nanj zapiše: nazaj!

Darovali so: Za pogorelce v Rakitniku pri Slavini gg.: K. Klun, kanonik, 5 gld. — dr. J. Lesar, profesor, 3 gld. — A. Kržiš, profesor, 3 gld. — dr. A. Janežič, profesor, 2 gld. — B. Meičun, katehet, 1 gld. — M. Močnik, učitelj, 2 gld. — dr. A. Jaco, prošt, 10 gld. — J. Dogan, mizar, 1 gld. — A. K. 3 gld. — Prosimo nadaljnjih darov.

Tržne cene v Ljubljani

dne 2. januarja.

	gl.	kr.		gl.	kr.
Pšenica, hktl.	8	80	Špeh poveljen, kgr.	—	62
Rež,	6	80	Surovo maslo,	—	68
Ječmen,	4	58	Zajec, jedno	—	3
Oves,	3	9	Mleko, liter	—	8
Ajda,	5	36	Goveje meso, kgr.	—	62
Proso,	4	55	Telečje	—	56
Koruza,	5	30	Svinjsko	—	54
Krompir,	2	50	Kostrunovo	—	40
Leča,	11	—	Pišance	—	15
Grah,	10	—	Golob	—	15
Pižol,	10	—	Seno, 100 kgr.	1	87
Maslo, kgr.	—	84	Slama,	—	1 96
Mast,	—	66	Drva trda, 4 mtr.	7	—
Špeh svež,	—	54	" mehka, "	6	—

Prihodnja številka „DOMOLJUBA“ izide dne 21. januarja zvečer.

Loterijske srečke.

Dunaj	2. januarja:	62,	8,	53,	21,	2.
Gradec	2. januarja:	24,	22,	79,	65,	14.
Ljubljana	24. decembra:	72,	13,	35,	34,	39.
Trst	24. decembra:	24,	68,	49,	73,	34.

Dne 13. decembra l. l. je umrl gospod

Lorenc Rozman

organist v Bevkah pri Vrhniki obžalovan od svojih prijateljev.

Tinktura za želodec,

katero prireja GABRIEL PICCOLI,

lekarnar „pri an-
geli“ v Ljub-
ljani, Dunajska
cesta, je mehko,
lahno učinkujoče,
delovanje prebav-
nih organov
ureja in
sredstvo.

Krepča
želodec, ter po-
spešuje telesno odpr-
šila jo izdelovatelj v zabojskih po 12 in
več steklenic. Zabojsček z 12 stekl. velja
gld. 1-36, z 55 steklen., 5 Kg. teže, velja
gld. 5-36. Poštnino plača naročnik.
1 steklenica velja 10 kr.

(1309) 4

Najpriljubljenejša voščila k

novemu letu

vsem prijateljem in znancem

rodbina Karol Pollak.

5 ŠPITALSKE ULICE 5

Konkurzna masa**R. Miklavca v Ljubljani**

prodaja mnogo pod nakupno ceno in po trdno določenih cenah blago za

moške in ženske obleke,

belo blago, barhante, gače, jopice in srajce, svilnate, volnene in platnene robece in nogovce itd. (3-1)

5 ŠPITALSKE ULICE 5

Josip Hudaklin,

podobar v Gradišču

pošta Št. Jernej na Dolenjskem.

Mnogo let deloval sem v podobarski stroki kot pomočnik, in delovodja po raznih deželah, ter si pridobil toliko izurjenost, da sem vsenovil sedaj lastno

podobarsko delalnico

ter se toplo priporočam č. g. dahovščini in cerkv. predstojništvom, da bi me blagovolili podpirati z mnogimi naročili ter tako pospeševati domačo obrt. — Izdelujem vsa v to stroko spadajoča dela iz lesa prav umetno ter po nizki ceni. 156 (3-1)

(4)

(21)

Usnjarske trgovine vešč (2)

Komí,

zmožen slovenskega in nemškega jezika, vsprejme se takoj. Natančneje pové g. K. POLLAK na Dunajski cesti št. 19.

Tvrška Davorin Podlesnik

v Radečah pri Zidanem Mostu priporoča

dobra gabrova in bukova kopita,

kakor tudi les za škornje (Stiefelhölzer) po najnižji ceni. — Cenik na zahtevanje zastoj. (180) (3-2)

Barthel-ov izvirni

(16-16)

carbolineum

najboljši, najcenejši lesni namaz.

Njegove kakovosti nobeno drugo sredstvo ne prekosi.

5 kg. poštni zavitek gl. 1.50, 100 kg. gl. 16.— loko Dunaj.

Semensko lužilo,

varstvo zoper pšenični palež.

1 zavitek na 100 litrov 15 kr. — Če se več vzame, ceneje.

Mast za hranitev usnja,

naredi usnje močno in trajno, varuje pred moč in mrazom.

C. kr. patentovana

mast za kopita

obvaruje kopita raznih boleznij.

1 kg. ploščinska pušice 80 kr., 5 kg. poštni zavitek gl. 2.50, 100 kg. gl. 40.— loko Dunaj.

MIHAEL BARTHEL & Co.

Dunaj, X., Keplergasse 20.

(Ustanovljeno 1781.)

(14)

Zalogo imata

brata Eberl-a v Ljubljani.

Dopisuje se slovenski.

Ure budilnice,

ki neizogibno človeka pripravijo, da vstane, po čudoviti nizki ceni gl. 2.25, s koledrom gl. 3.05, samosvetleče 70 kr. več. Ura s kukavico, z bogato izrezljano omarico gl. 8, ura s kukavico in prepelico gl. 18.50, trpežnokovinske remontoir-ure, v ognju posrebrene po 5 gl., — ravno ta vrsta v srebrnem okrovu gl. 8, — srebrna ura na sidro z dvojnimi pokrovom gl. 12, — srebrno, z dvojnimi pokrovom in koledrom gl. 17. (1400) (4-1)

Ura za gospode iz 14 karatnega zlata, odprta gl. 28, ura za gospode iz 14 karatnega zlata z dvojnimi pokrovom gl. 40, zakonski prstani iz 14 karatnega zlata po gl. 6, srebrni obročki v vsaki velikosti, gravirani in pozlačeni gl. 2, širji gl. 3, trivrstni granatni obročki gl. 4, križ iz 14 karatnega zlata gl. 6, večji gl. 10. Granatni križ gl. 2, večji gl. 3. Zahtevaj tovarniški cenik zastoj.

EMIL MAYER.tovarna za ure in zlatino
DUNAJ, I., Schottenring 27.14
karatno
zlato.

Prstan za dame s pristno koralo, granatom ali came in s 5 biseri gl. 7, — 6 karatno zlato gl. 2.50.

Konservativno obrtno društvo v Ljubljani je imelo dne 27. dec. svoj četrti redni shod. Sklenilo je društvo na tem shodu soglasno, odposlati prošnjo na tukajšnje šolsko oblastvo, da se ustavi šolski poduk rokodelskih učencev ob delavnikih ter da naj se preloži na nedeljo. — Znao je vzlasti mojstrom, kako se z večerno rokodelsko šolo ob delavnikih ruši hišni red v rokodelskih družinah, ker se vajenci potikajo po mestnih ulicah in se ne vračajo ob pravem času domov. Vsakdo pa tudi vé, da deček, ki je po dnevu 10 do 12 ur težko delal, zvečer pač ni mnogo prida za učenje, marveč le gleda, da pride v posteljo. Nasprotno pa pri nedeljski šoli vse to odpade. Dečki so spočiti, do 10. ure so bili lahko pri sv. maši, potem pa naj bi imeli šolo do 12. ure; to šolo naj bi nadaljevali tudi v nedeljo popoldne, ker imajo ravno ob nedeljah popoldne vajenci preveč časa za postopanje, igranje, razgrajanje itd. — Iz vzgojeslovnih, verskonravnih in družinskih ozirnov bi bilo torej želeti, da se prenaredé

v tem oziru določila za šolsko obiskovanje rokodelskih učencev. Tej prošnji in naštetim razlogom zanjo so radi pritrdili vsi navzoči društveniki. Shod je bil prav dobro obiskan; tudi število društvenikov hvalevredno narašča. Društvo namerava tudi najeti svojo društveno sobo, kamor bi udje zahajali razgovarjat se in prebirat poštene časopise. Seveda bo društvo to storilo še-le tedaj, ko se nekoliko denarno vtrdi. Gotovo bi se pa tudi dobilo prijateljev rokodelskih, ki bi kake časopise, zlasti rokodelcem primerne, darovali za bralnico konservativnega obrtnega društva.

Nova posojilnica. Celjsko okrožno sodišče je z odlokom z dné 8. t. m. dovolilo posojilnico v Framu, registrovano zadrugo z neomejeno zavezo. Načelnik je gosp. Janez Gert, odborniki gg.: Simon Gaberc, A. Kosér, Fr. Pirkmaier, M. Turner in Jer. Zamolo; računski pregledovalca gg.: Mat. Koren in Fr. Kirbiš.

Razne novice.

Vabilo na naročbo „Domoljuba“

Pričeli smo novo leto, zato povabimo zopet Slovence, naj si naročé „Domoljuba“. Stari in novi naročniki pa naj kakor hitro mogoče pošljejo naročnino 80 kr. za celo leto, da se jim list more v pravem času doposlati v novem letu. Naročnina se pošilja: Upravništvu „Domoljuba“ v Ljubljano. — Priporočamo vzlasti naročnino pod skupnim zavitkom. Na vsakih deset „Domoljubov“ pošiljanih pod skupnim zavitkom dobi se najmanj en brezplačno.

(„Domoljub“) izreka iskreno zahvalo vsem prijateljem in naročnikom, ki se trudijo za razširjevanje lista. Prosimo, da hitro pošlje naročnino 80 kr., kedor hoče tudi prvo številko še dobiti. Ob enem tudi prosimo, naj ne zamerijo naročniki, ako se pri razpošiljanju pripeti kaka pomota; v pričetku leta se to lahko zgodi, pozneje se bo vse vredilo.

(Dom in Svet.) Prva letošnja številka lista „Dom in Svet“ je posebno lepa, ker prinaša bralcem več krasnih podob in mnogo raznovrstnega podučnega in kratkočasnega berila. Takega leposlovnega časnika pač Slovenci še nismo imeli. Zato pa tudi zasluži, da si ga Slovenci obilno naročajo. Velja za celo leto tri gold. Naroča se z naslovom: „Dom in Svet“ v Ljubljani.

(Novoletno čestitanje pri prevzv. knezoškofu.) Po vsakoletni navadi čestitali so 31. dec. prečast. gg. duhovniki ljubljanski svojemu prevzvišenemu knezoškofu za novo leto. Mil. gosp. stolni prošt dr. L. Klofutar je v izbornih besedah izražal v imenu duhovnikov iskrena voščila prevzvišenemu. Zatrjeval je, da čim bolj bodo nasprotniki cerkve napadali in psovali prevzv. višjega pastirja, tem tesneje se bodo kakor dejanja kažejo, duhovniki oklepali v udanosti in v ljubezni svojega višjega pastirja, tem udanejšje bo prevzvišenemu tudi naše verno ljudstvo. — Prevzvišeni knezoškof, zahvaljujoč se za prelepa novoletna

voščila, izjavljajo, da jih v vseh britkostih in težavah tolaži in podpira prepričanje, da ž njim trpé in žalujejo tudi njegovi duhovniki, da vsi skupaj nosimo bol, a tudi veselje. Kajti ako prav umevamo svojo nalogo, ne bomo se čudili, da je dandanes škofu in duhovnikom mnogo trpeti. Učenec pač ne sme biti več, nego učitelj. Ako so Gospoda zaničevali, tudi nas ne bodo slavili. A uprav to nam je dokaz, da smo na pravem potu. Sploh pa je želeti, da bi vsi duhovniki in verniki delovali vedno z ozirom na večnost po gésu sv. Alojzija: „Kaj mi to pomaga za večnost?“ To bodi vedno vsakemu pred očmi, naj dela zasebno ali javno v službi domovine, drugače se morda ljudje veliko trudijo, a konečno ni uspeha nobenega, ni za posamezne, ni za narode. Vzlasti nas skušnja in zgodovina učita, da so nesrečni ljudje, nesrečni narodi, ki zaničujejo svojo vero in svoje duhovnike. — K sklepu izrazijo prevzvišeni željo, naj bi si bili škof in duhovniki tudi v prihodnje bratje med seboj, jedna duša, jedini v mišljenju in delovanju za čast božjo in v prospeh izročnega jim ljudstva.

(Blagodušen dar.) Knez Hugon Windischgraetz, graščak haasberški, je podaril revežem v Paličji in Kleniku, trnske duhovnije na Notranjskem, lepo svoto 40 gld., da se razdeli ubogim za božične praznike. V imenu obdarovancev tem potom tamošnji č. g. duhovnik izreka plemenitemu darovalcu najtoplejšo zahvalo.

(Povesti) slovenskemu ljudstvu v poduk in zabavo. Zbral in vredil Andrej Kalan, vrednik „Domoljuba“. Ponatis iz „Domoljuba“. II. zv. Cena 20 kr. — Založba „Tiskovnega društva“. — Tisk „Katol. Tiskarne“. — Pričujoči drugi zvezek prinaša štirinajst kratkih in mičnih povestí in dogodb z nastopnimi naslovi: 1. Terno; 2. Morilec; 3. Blagor usmiljenim; 4. Blanka; 5. Črna Vida; 6. Beli ovetovi; 7. Podoba preblažene Device; 8. Bogatajeva hči; 9. Čuden gost; 10. Junak; 11. Poštenost velja; 12. Življenje in praznik; 13. Najlepši biser; 14. Kukunjski

zdravnik. — Kakor je prvi zvezek, katerega je le še nekoliko izvodov, ugajal slovenskemu občinstvu, tako se nadejamo, da bo čitateljem po godu drugi zvezek, katerega priporočamo vzlasti kot berilo za priprosti narod.

(Iz Bleda) se nam piše: Naša podružnica c. kr. kmetijske družbe je imela v Bledu dné 20. t. m. občni zbor, o katerem Vam je že poročal nekdo. Udov se ni posebno veliko udeležilo, ker neso zadovoljni s postopanjem nekaterih gospodov. Predsednik je ob kratkem poročal o delovanju v minoletem letu, pokazal nam stroje in novo ograjo na dvorišču. Na to se oglasi tajnik c. kr. kmetijske družbe, g. Pirc iz Ljubljane. Pravil je, da dobimo podporo od ministerstva in kmetijske družbe ter še jedno stiskalnico za sadje. Porabil pa je g. Pirc to priliko, da je odgovarjal na neki dopis v „Slovenec“. A mnogi poslušalci smo mnenja, naj g. Pirc opusti vso politiko, sicer ga ne bomo hodili poslušati; tudi se pred nami ni prav nič opravičil. Če ni bila istina, kar je pisal „Slovenec“, poslal naj bi mi bil popravek. Prav neumestno pa je bilo njegovo razžaljivo bahanje, da z jedno roko 100 gld. plača kot odškodnino za par litrov mošta, ki se je zgubil s prvimi mlini. Kaj takega more govoriti zopet le g. Pirc. Dalje se je ponašal, da je letošnjo jesen prišel zaradi nas osemkrat v Bled. Mi mu radi verujemo, toda zaradi kmetijske podružnice prišel je le dvakrat, sicer pa vsak teden morda večkrat. Povemo mu pa naravnost, da bi se ne jokali, ko bi ga ne bilo nikdar, kajti pri nas se je pričel med sosesčani velik prepir, odkar g. Pirc hodi agitovat v našo dolino. Prečitani so bili tudi računi, iz katerih pa povzamem, da neso posebno varčni oni gospodje, ki vedno trdijo, da znajo varčno porabljati novce. Vprašamo, čemu je treba hektografa za podružnico, ki ima okolu 70 udov? Omenim naj še, da smo se domov gredé popraševali, čemu je bil ta shod. Vsi smo bili jedne misli, da se je g. Pirc hotel pred nami opravičevati, namesto da bi nas poučil. O vemo, kaj namerava, pa se bode opek.

(Iz Ljubnega na Gorenjskem) se nam poroča, da je predvčeraj umrl občeznani tovarnar in posestnik g. Matevž Ambrožič v 59. letu dobe svoje po kratki, a mučni bolezni.

(V Šturji) je bila v nedeljo volitev župana. Izvoljen je zopet stari občinski načelnik, gospod J. Defrancoschi, kateri je že do sedaj županoval nepretrgano 31 let! Pač častno priznanje možu, zlasti v soseski, kjer se ne manjka inteligence.

(Pri občinski volitvi) v Račni je bil izvoljen županom Fr. Košak, svetovalci pa: Jos. Zajec, Fr. Perme in Josip Zupančič.

(Pri občinski volitvi) v Prevojah je bil, kakor se nam poroča, izvoljen županom Josip Rak iz Prevoj, svetovalecema Jurij Škofic iz Št. Vida in Josip Kveder; iz Prevoj.

(Sadje in denar.) Meseca septembra in oktobra je z Gorenjeavstrijskega 3086 vagonov ali železničnih vozov odpeljalo sadja na Bavarsko, v Svico, v Württemberg in druge kraje. Če se voz sadja računi po 350 gld., tako so samo v jednaj deželi sadjerejci za avoje blago skupili čez jeden milijon goldinarjev.

(S Pivke) se nam poroča: Pri ledu imajo naši ljudje po zimi edini zaslužek, a še ta nam je šel letos po vodi. Pred božičnimi prazniki se je napravilo nekaj ledu na Pivki, pa nastopilo je južno vreme in vsa vožnja je prenehala. Odposlalo je le malo vagonov ledu v Trst. Pri nas vse želi mraza in burje, ker južno vreme ob sedanjem času zdravju ni ugodno.

(V Litiji) so minoli teden prav slovesno vpeljali razsvetlavo mostu čez Savo. Most v Litiji je velikega prometnega pomena, osobito odkar se je preločila bogenšperska cesta. Most razsvetlujejo svetilke iz neke dunajske tovarne in daje vsaka svetlobe za sto sveč.

(O živinski kugi) na Kranjskem pové nam uradni izkaz, da je v desetdnevem obdobju od 18. do 28. decembra na gobcu in na parkljih okuženih živinčet: v postojinskem okraju 337, v ljubljanskem 32, v novomeškem 60 in v črnomaljskem 66.

(Ogenj.) Minoli teden je v Budanjah na Vipavskem pogorela jedna hiša. Goreti je začelo kmalu popoldne, ko gospodarja ni bilo doma. Ker je bilo mirno vreme in so ljudje naglo prišli gasiti, se ogenj ni razširil. Pogorelec je bil zavarovan.

(Požar.) Iz Slavine se nam poroča: Strahovit požar je včeraj pokončal večji del vasi Rakitnika. Unelo se je v hiši št. 11. pri Tirolcu ob 1/2 10. uri, ko so ljudje ravno odšli k službi božji. Silovita burja je na mah raznesla ogenj po vsej vasi; v hipu je bilo v ognju vse, kar je bilo pod slamnato streho. Pogorelo je 17 posestnikom vse, hiše in gospodarska poslopja, 6 drugim pa gospodarska poslopja, ostale so jim z opeko krite hiše. Posestniku Klemencu sta zgorela dva konja, par telet in nekaj prašičev. Revščina je nepopisna, vzlasti sedaj po zimi v hudi burji. Marsikateri posestnik ni otel družega, kakor lačne otroke. Škodo cenijo nad 32.000 gld. Prosimo dobra, usmiljena srca: Usmilite se revežev in pomagajte, kolikor morete. Vsak tudi najmanjši dar bodeta z veseljem sprejela župnijski urad v Slavini in županstvo.

(Nesrečna smrt.) Iz Trente pri Boveu na Goriškem se nam poroča: Dne 22. t. m. je bila osmina po r. Matiji Kverhu, ki se je ubil dné 13. t. m., ko je domov gonil svoje ovčice in kozice. Ravno sredi službe božje pa zaslišimo jok in upitje, da je ponesrečil v gori Anton Tožbar po domače Špik. Tri ure pozneje ga privlečejo na saneh. Strašen prizor! Še živega je bilo grozno videti. Dne 24. aprila 1871 mu je bil namreč obstreljen medved odtrgal spodnjo čeljust z jezikom. Tisti medvedji lov je prav lepo popisal pokojni Erjavec v Večernicah. Od takrat je Tožbar živel v vednem trpljenju ker jesti in piti ni mogel drugače, kakor po cevki. Vendar je bil vzgleden gospodar in oče ter se je trudil do zadnjega v tem pustem skalnatem predelu. Dne 22. t. m. je s sinom poderjal brino, ki ga je vzela seboj, spravila pod-se in premela mu glavo. Ravno pet dni preje je dobil od tržaškega namestništva dovoljenje, da sme po deželi hoditi z godalom in si tako prositi živeža. Bog mu daj dobro!

(Železnico Celje-Velenje) so dne 27. decembra slovesno odprli, a sledeči dan izročili so jo javnemu prometu, t. j. začela je prevažati za plačilo ljudi, pošto itd.

Pri **IGNACIJ ŽARGI** Pri
niski ceni. niski ceni.
v *Ljubljani, sv. Petra cesta št. 4*
priporoča svojo izborno veliko zalogo
modnega, manufakturnega blaga,
vsakovrstnega perila, kravat itd., blaga za
krojače in šivilje.
Prodaja tudi prav po znižani ceni vsakovrstne
zimske potrebščine. (182) (3-2)

Največja zaloga
šivalnih strojev
JAN. JAX,
LJUBLJANA,
Najnižje cene.
Ugodni vplačilni obroki se
(1410) dovoljujejo. (80-40)
Zamenjuje stare stroje.
Poprave vrše se točno
trajno in ceno.

Pri zlatem drž.
jabolku.

P. PSERHOFER

Zum goldenen
Reichsapfel.

lekarnar na Dunaju, I., Singerstrasse 15.

Kri čistilne kroglice, poprej **univerzalne kroglice** imenovane, so staroznano zdravilno sredstvo. — Že mnogo desetletij so te kroglice splošno razširjene, mnogi zdravniki jih zapisujejo, in malo je rodlin, v katerih ni male zaloge tega izvrstnega domačega zdravila. — Od teh kroglic velja: **1 škatlica s 15 kroglicami 21 kr., 1 zavoje s 6 škatlicami 1 gld. 5 kr.,** pri nefrankovanej pošiljavi po povzetju **1 gld. 10 kr.** — Če se naprej pošlje denar, velja s poštne prosto pošiljati: **1 zavoje kroglic 1 gld. 25 kr., 2 zavoja 2 gld. 30 kr., 3 zavoja 3 gld. 35 kr., 4 zavoja 4 gld. 40 kr., 5 zavojev 5 gld. 20 kr., 10 zavojev 9 gld. 20 kr.** (Menj nego jeden zavoje se ne more odposlati.)
Prosi se, da se zahtevajo izreono

J. Pserhoferja kri čistilne kroglice.

in gleda na to, da ima vsaka škatlica na pokrovu na navodilu za rabo stoječi imenski pečat **J. Pserhofer** in sicer v **18** rdeči **22** barvi.

Balsam za ozebljine J. Pserhoferja, 1 lonček 40 kr., s frankovano pošiljavi 65 kr.

Trpotčev sok, proti katarni, bripavosti, krčevitemu kašlju itd. 1 steklenica 50 kr.

Ameriška maša za protin, 1 gld. 20 kr.

Prašek proti potenju nog, škatlica 50 kr., s frankovano pošiljavi 75 kr.

Balsam za gušo, 1 flakon 40 kr., s frank. pošlj. 65 kr.

Zdravilna esenca (Praške kapljice), proti sprljenemu želodcu, slabej prebavljivosti itd. 1 stekl. 22 kr.

Angleški čudezni balsam, 1 steklenica 50 kr.

Pljakerski prašek, proti kašlju itd. 1 škatlica 35 kr., s frankovano pošiljavi 60 kr. (10-3)

Tannochinin-pomada, J. Pserhoferja, najbolje sredstvo za pospeševanje rasti las, 1 škatlica 2 gld.

Univerzalni obliž, prof. Steudel-a, sredstvo pr. ranam, oteklinam itd. 1 lonček 50 kr. s frank. pošljat. 75 kr.

Univerzalna čistilna sol A. W. Bullrich-a. Domače zdravilo proti posledicam slabega prebavljenja, 1 pak. 1 gl.

Razen tukaj omenjenih izdelkov ima še vse v avstrijskih časopisih naznanjene tu- in inozemske farmacevtske specialitete in se val predmeti, ki bi jih ne bilo v zalogi, na zahtevanje točno in po ceni preskrbe.

Pošiljave po pošti izvrše se najhitreje proti predpošiljavi zneska, večje pa tudi proti povzetju.

Če se denar naprej pošlje (najbolje po poštnej nakaznici), je poština dosti nižja nego pri pošiljavih s povzetjem.

Zgoraj imenovane specialitete dobivajo se tudi v **Ljubljani** pri **G. Plocehi-ju.**

Robi za na glavo,
svilnati in volneni, v najrazličnejših bojah, platno, kotonina,
hlačevina, volneno blago
lepo, močno, dvojne širokosti, meter po 50 kr. in više.

Fr. Petrič,

trgovina z manufakturnim in kramarskim

blagom

v **Ljubljani, Špitalske ulice 6**

Domača tovrška!
Poleg Lingarjevih ulic.

Najnižje cene!
Cenili in vzorci franco!

priporoča svojo največjo zalogo in najraznovrstnejšo izbero

modnega in kramarskega blaga,

sukna za moške in ženske obleke.

Vse rabljene pismene znamke

kupi vedno

G. Zechmayer, Noremberg (Nürnberg).

Obrazci zastoj.

20—5

Jos. Cotman,

pleskar, lakirar in napisni slikar,

172 (1)

v Ljubljani, na Bregu št. 6.

se priporoča sl. občinstvu v mestu in na deželi v lično izvršitev vseh v njegovo stroko spadajočih del. posebej se priporoča gg. obrtnikom (rokodelcem) v izvršitev imenskih in raznih napisov. Delo solidno, trajno in cene nizke.

Dosedaj neprekošeno!**W. MAAGER-jevo pristno sčiščeno****Dorševo**
salo iz kitovih jeter

1133

od

(10—5)

Viljema Maager-ja,
na Dunaji.

Prve medicinske autoritete so preiskale to sredstvo in je priporočajo in zapisujejo zaradi lahke prebavljivosti tudi za otroke, v vseh slučajih, v katerih hoče doseči zdravnik okrepitve vsega organizma, zlasti pri in pluć, povečanje telesne teže, zboljšanje sokov in čiščenje krvi sploh. — Steklenice po 1 gld. dobé se v tovarniški zalogi: na Dunaju III./3, Heumarkt in v vseh lekarnicah avstro-ogerske države.

Nadalje:

Dr. Karla Mikolasch-a španjsko
kinsko vino

za okrepčavanje pri opešanih silah po prestanih boleznih. — Cena steklenici gld. 1.50.

Dr. Karla Mikolasch-a španjsko
kinsko železno vino

za zboljšanje krvi. — Cena steklenici gld. 1.50.

Dr. Karla Mikolasch-a španjsko
pepsin-vino

za pospeševanje prebavljanja. — Cena steklenici gld. 1.50.

Dr. Karla Mikolasch-a španjsko
pepton-vino

za preživljene telesa brez pomoči želodčne delavnosti. — Cena steklenici gld. 1.50.

Dr. Karla Mikolasch-a španjsko
rabarbarsko vino

za pospeševanje delovanja črev. — Cena steklenici gld. 1.50.

Dobé se skoro v vseh lekarnah.

Glavno zalogo in glavno razpošiljalnico
za avstro-ogersko državo ima:**Viljem Maager na Dunaju,**
III./3, Heumarkt 3.**Kalan:****POVESTI,**

slovenskemu ljudstvu v pouk in zabavo.

II. zvezek

izšel je ravnokar ter se dobiva v „Katol. Bukvarni“ in Tiskarni komad po 20 kr.

Prvega zvezka je še nekaj izvodov v zalogi.

Primerno darilce.

Proč z navadno kavo, kupujte

Kneippovo sladno kavo,

ki jo izdeljuje za Avstro-Ogersko po naročilu g. župnika

Seb. Kneippa edino le tovarna

bratov Ölz v Bregencu

na Bodenskem jezera.

Velečast. gosp. župnik Kneipp se je odločno izrekel zoper bobovo kavo, kakor jo zdaj v prodajalnicah kupujemo in uživamo. Tista je sad strupenega drevesa, ne daje telesu nobene moči, razburja le živce, ker je strupena, ter izvaja še druge jedi na pol prebavljene iz želodca. Kneippova kava pa ima veliko redilno moč, pomiri živce, in je dosti boljše kup. Komur bi se ta kava ne zdela dovolj okusna, naj jej primeša nekoliko

OCHRANNA-ZNÁMKA.

Ölzove kave.

in ne bo skoraj poznal razločka od navadne kave. Pil bo pa potem redilno, zdravo in ceno kavo.

Kako se ta kava kuha, to se bere že v naših zavojih. Kdor kupuje, naj pazi, da dobi pravo blago, ki ga pozna na tem: zavoji so žitrovplati in rudeči, bratov Ölz, varnostna marka, ponvica, podoba in podpis župnika Kneippa. Ölzova kava nosi ime in ponvo.

Dobi se v vseh boljših prodajalnicah za prekomorsko blago. — V Ljubljani pri: Jegliču & Leskovicu, F. S. Rojniku in M. Wagnerjevi vdovi. — Lahko se pa tudi pri nas naroči, in jo pošljamo v zavojih po 4 1/2 kil franko s pošto.

Bratje Ölz,tovarna za Kneippovo sladno kavo
v Bregencu.

131

(20—5)